

Звіт ВНУ ім. Лесі Українки за опитуванням у грудні 2020 – лютому 2021 р.

У межах проєкту «Ініціатива
академічної доброчесності та якості
освіти» (Academic IQ)»

1597 студентів, 313 викладачів

П'ять груп питань:

- **Ознайомленість студентів та викладачів з нормами академічної доброчесності**
- **Зворотна комунікація від студентства та викладачів**
- **Оцінювання: наскільки ефективно викладачі/ки комунікують студентству критерії**
- **Навантаження: практики, пов'язані із встановленням та моніторингом дотримання оптимального навчального навантаження студентів та викладачів**
- **Освітня програма: навчання правилам академічної доброчесності, вибіркові дисципліни та відвідуваність занять**

Ознайомленість студентів та викладачів з нормами

- Результати опитування свідчать, що студенти добре обізнані із нормами академічної доброчесності.
- Переважна більшість студентів часто та дуже часто обговорюють вимоги до письмових робіт, етику та академічну доброчесність, уникнення плагіату та правила цитування.
- Водночас студенти є недостатньо обізнаними із санкціями за плагіат та інші порушення, тому потрібно на цьому зробити акцент у подальшій роботі.
- Помітно, що викладачі краще обізнані із вимогами дотримання академічної доброчесності порівняно зі студентами, зокрема про свою роль у забезпеченні академічної доброчесності, санкції, які потрібно накладати.
- На майбутнє важливим є вироблення чіткої політики університету щодо санкцій відповідно до порушень академічної доброчесності та інформування викладачів і студентів про це.

Зворотна комунікація від студентства та викладачів

- Опитування, які дають можливість студентам надавати фідбек щодо пройденого курсу, а викладачеві можливість врахувати надані пропозиції у подальшій роботі, проводяться лише вибірково окремими викладачами. Відповідна робота в університеті має бути організована системно шляхом нормативного запровадження.
- У обговорення освітніх програм студенти залучаються значно менше, ніж викладачі. Викладачі про таку можливість і процедуру більш поінформовані. Слід з першого курсу викладачам на вступних лекціях, дисципліні «Вступ до фаху», зустрічах зі студентами кураторам, гарантам освітніх програм, керівникам структурних підрозділів регулярно інформувати студентів про таку можливість і процедуру. Надані пропозиції щодо внесення змін до освітніх програм переважно враховуються.
- Механізм подання скарг знайомий як студентам, так і викладачам, однак ним послуговуються вкрай рідко. Близько третини респондентів вважають його недієвим.
- Очевидно, є сенс пошуку і паралельного запровадження інших методів врахування думки здобувачів і надавачів освітніх послуг при організації і реалізації освітнього процесу.

Оцінювання: наскільки ефективно викладачі/ки комунікують студентству критерії

- Викладачі дуже добре комунікують студентам критерії оцінювання їх робіт, інше трапляється зрідка (до 10 %). Донесення інформації про критерії оцінювання дисципліни переважно здійснюється викладачами на перших заняттях усно та прописується у силабусі.
- Потреба додаткового роз'яснення критеріїв виникає у близько 50 % студентів і майже усі з них одержують вичерпну відповідь від викладача.
- Близько половини студентів не звертаються до викладачів про надання відгуків на їх письмові роботи, що свідчить про досить низьку відповідальність студентів за якість своєї наукової роботи. Викладачам слід більше інформувати студентів про можливість і необхідність рецензування своїх робіт з метою покращення їх якості. У разі бажання студентів не складно знайти викладача-науковця, який надасть відгук на його письмову роботу.
- Більшість викладачів ідуть на зустріч студентам, які хочуть напрацювати додаткові бали за вивчення курсу, і практикують надавати їм додаткові завдання.

Навантаження: практики, пов'язані із встановленням та моніторингом дотримання оптимального навчального навантаження студентів та викладачів

- Близько 35 % студентів ВНУ поєднують навчання з роботою;
- 45,3 % студентів вважають, що навчальне навантаження надмірне, а 47,1 % респондентів вважають його помірним. Існує кореляція між відсотками позитивних відповідей щодо прийнятності навчального навантаження та пріоритетності навчання перед роботою (48,9% та 47,1 %).
- Більшості респондентів вдається успішно планувати свій час для навчання (майже 76 % від усіх опитаних).
- На думку викладачів навчальне навантаження студентів здебільшого помірне (78,1% усіх опитаних), проте своє, викладацьке, навантаження надмірним вважають майже три чверті респондентів-викладачів (75,7%).
- Співвідношення сприйняття навчального навантаження студентами та викладачами суттєво відрізняється (пор. 47,1% та 78,1%).

Освітня програма: навчання правилам академічної доброчесності, вибіркові дисципліни та відвідуваність занять

- Навчання правилам академічної доброчесності у ВНУ з кожним роком набуває все більшої популярності, проте ще не усі респонденти вивчали засади цієї політики. Так, 36,4% респондентів зазначили, що вивчали відповідний курс або певні теми під час опанування інших дисциплін. Більше половини опитаних (63,6 %) відповіли, що не вивчали ані курс, ні окремі теми з питань академічної доброчесності. Більшість студентів із тих, хто таки вивчав цю тему (57,8%), робили це на 1 курсі бакалаврату.
- Таку, з одного боку, низьку частотність позитивних відповідей щодо вивчення проблематики академічної доброчесності можна пояснити тим, що словосполучення «академічна доброчесність» лише нещодавно почало входити в університетський дискурс, натомість терміни «плагіат», «покликання на авторів» тощо були у вжитку завжди, а студенти нечасто ототожнюють вищезазначені терміни.
- Рішенням на майбутнє можна вважати підвищення обізнаності здобувачів освіти про академічну доброчесність як концепту, щорічне проведення Тижня академічної доброчесності, зміну силабусів ключових навчальних дисциплін для того, щоб запланувати певну кількість годин на обговорення важливості академічної доброчесності в університеті тощо.
- Відповіді респондентів щодо доступності силабусів свідчать, що більшість і викладачів, і студентів обізнані про важливість силабусів та знають, де їх можна знайти, проте 28,1 % студентів відповіли, що певні дисципліни не мали силабусів (така ситуація могла бути зумовлена тим, що до багатьох дисциплін були складені навчальні програми (а не силабуси)).
- Вибір дисциплін у ВНУ, згідно опитування, здебільшого здійснюються студентом або групою студентів (56,8%), проте 19,8% респондентів засвідчили, що «взагалі не мали можливості» обирати навчальні дисципліни. Важливо зазначити, що майже 30 % респондентів на момент проходження опитування (грудень – лютий) навчалися на 1 курсі бакалаврату та у них ще не було етапу вибору навчальних дисциплін, який зазвичай стартує всередині другого семестру (квітень), тому вони не мали подібного досвіду.